

Nr 378.

Av herr **Johnsson** i Stockholm, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 179, med förslag till lag med särskilda bestämmelser om utskrivning från sinnessjukhus.

Den angivna propositionen avser att genom experiment vid ett mindre antal sinnessjukhus med lokala utskrivningsnämnder tillmötesgå det allt kraftigare resta kravet på allmänhetens insyn i behandlingen av de vid sinnessjukhusen intagnas vård- och utskrivningsfrågor.

Den redovisning, som i propositionen lämnas över det nu praktiserade tillvägagångssättet vid behandling av intagnas utskrivningsansökningar, synes klart giva vid handen, att åtgärder för en bättre ordning i detta avseende äro påkallade.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget är likväl icke tillfredsställande.

Det dubbla syftet med inrättandet av lokala utskrivningsnämnder, nämligen dels en nödvändig avlastning av sinnessjuknämndens arbetsbörda, dels ett stärkande av allmänhetens förtroende till sinnessjukvården och en ökad möjlighet för de intagna att få sina vård- och utskrivningsfrågor mera personligt prövade, vinnes icke med de föreslagna åtgärderna.

Först och främst motverkas detta syfte genom den föreslagna sammansättningen av nämnden och av kravet på dess enighet i fråga om besluten. Det är allmänt känt att vid sinnessjukhusen finnes ett icke så litet antal patienter, som anse sig utlämnade åt sinnessjukläkarens nåd och onåd. Dessa patienter — och deras anhöriga — komma icke att känna någon större trygghet inför en tremannanämnd, där samme läkare är självskriven ledamot och enligt deras förmenande har alla möjligheter att öva bestämmande inflytande över besluten. Det torde säkerligen komma att höra till sällsyntheterna, att två lekmän inför den psykiatriska sakkunskapens många diagnostiska termer och prognoser våga hävda en annan åsikt än den läkaren givit uttryck åt även om de skulle vilja det. Genom detta förhållande går de intagnas förtroende till utskrivningsnämndens självständighet förlorat. Blir vidare beslutet enhälligt emot den intagnes önskan, har denne ingen annan möjlighet än att överklaga hos sinnessjuknämnden, vilken alltså ändå får belastas med att taga ställning till frågan. Sak samma sker om någon av eller båda lekmännen gå emot läkaren, då frågan ävenså hänskjutes till den centrala nämnden, varigenom syftet att minska dennas arbetsbörda icke nås.

Skall detta syfte med avlastning av sinnessjuknämndens arbetsbörda vinnas, är det nödvändigt att den lokala nämnden får rätt att avgöra frågorna

genom majoritetsbeslut. Men då torde nämnden behöva utökas med minst en ledamot, som lämpligen bör vara en allmänt praktiserande eller nervläkare, alltså icke psykiater. Denne ledamot bör kunna utses av de tre av Kungl. Maj:t förordnade gemensamt. På något sätt borde rätt tillerkännas patient, som t. ex. vid två tillfällen å rad fått sin ansökan om utskrivning avslagen och som uttryckt önskan därom, att antingen själv bestämma den fjärde ledamoten, när hans sak skall behandlas, eller få hava något ombud vid nämndens sammanträde. Han bör då själv svara för de merkostnader, som därigenom uppstå.

Det synes vidare riktigast, att det i lagtexten förordnas, att den ledamot, som är eller har varit domare, skall vara nämndens ordförande och vid lika röstetal ha utslagsröst.

Då de i propositionen föreslagna ordningarna äro att betrakta som ett experiment, vore det säkerligen alla skäl, att utskrivningsnämndernas befogenhet vid de föreslagna försökssjukhusen icke inskränktes till att avse endast de straffriförklarade och de med dem i utskrivningshänseende likställda utan — i överensstämmelse med vad sinnessjuknämnden själv förordat — avse alla patienter på berörda sjukhus. Därvid kunde den uppdelning tänkas genomförd, att vederbörande läkare själv ägde rätt att på eget ansvar utskriva den han ansåge böra friskförklaras eller försöksutskrivas, medan patient, som önskade utskrivning men av läkaren ej ansågs färdig därtill finge sin sak prövad och avgjord av utskrivningsnämnden. Därigenom skulle föreställningar om oberättigat kvarhållande kunna i de flesta fall undanröjas.

Med åberopande av det anförda får jag anhålla,

att riksdagen ville företaga sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till lag om utskrivning från sinnessjukhus, att de här framförda synpunkterna komma till uttryck i lagen.

Stockholm den 21 april 1949.

Joh. W. Johnsson,
Stockholm.